

Brüssel, 7.11.2018
COM(2018) 734 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlev põhjalik Euroopa Liidu
raamistik**

SISSEJUHATUS

Endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid on endokriinsüsteemi toimimist mõjutavad keemilised ained, mis avaldavad negatiivset mõju inimeste ja loomade tervisele. Need ained võivad olla sünteetilised või looduslikud. Kokkupuude endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega võib tuleneda erinevatest allikatest, nagu pestitsiidijäägid või tarbekaubad, mida kasutatakse või mis esinevad meie igapäevaelus.

Mis on endokriinsüsteem?

Endokriinsüsteem on keha sõnumitooja. Selles kasutatakse hormone, mis on vereringes liikuvad signaalmolekulid, teabevahendina ja selleks, et avaldada mõju kaugemal asuvatele rakkudele, kudedele ja elunditele. Hormoonid on eluliselt vajalikud paljude keha protsesside juhtimiseks alates varajasest east, nagu embrüonaalne areng ja elundite teke, kuni kudede ja elundite funktsioonide kontrollimiseni täiskasvanueas.

Endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide pärast on hakatud üha enam muret tundma alates 1990. aastatest¹. Pärast seda, kui Euroopa Parlament võttis 1998. aastal vastu resolutsiooni endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta,² võttis komisjon 1999. aasta detsembris vastu ühenduse strateegia endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta,³ mida on pärast seda teadusuuringute, regulatsiooni ja rahvusvahelise koostöö valdkonnas võetud meetmete abil edasi arendatud.

Endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide mõistmisel ja reguleerimisel on tehtud olulisi edusamme. Samal ajal on ühiskondlikud probleemid endiselt vägagi päevakorral.

Komisjon on alati seadnud oma eesmärgiks kaitsta ELi kodanikke ja keskkonda kõigi ohtlike kemikaalide eest ning järgib seda eesmärki ka edaspidi. Sellega seoses on nüüd, kus ühenduse 1999. aasta strateegia vastuvõtmisest on möödunud peaaegu kaksikümmend aastat, vaja ajakohastada endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide suhtes kohaldatavat ELi lähenemisviisi, nii et see oleks päevakohane ja käsitleks neid aineid sidusalt eri valdkondades, tuginedes lisandunud teadmistele, saavutatud tulemustele ja saadud kogemustele. Sel eesmärgil esitab komisjon täna oma strateegilise lähenemisviisi, mida ta kohaldab lähiaastatel endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide suhtes ja mille lõplik üldeesmärk on tagada ELi kodanike ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse ning säilitada samal ajal tarbijate vajadusi rahuldav siseturg, kus kõik ELi ettevõtjad saavad jõudsalt areneda.

See teatis on vastuseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu taotlustele,⁴ lähtub seitsmendast keskkonnaalasest tegevusprogrammist⁵ ning selle raamistiku moodustavad ohtlike kemikaalide valdkonnas võetud rahvusvahelised tegutsemiskohustused⁶.

¹ Vt näiteks 1996. aastal toimunud õpikoda [The Impact of Endocrine Disruptors on Human Health and Wildlife](#), mida kaasrahastas Euroopa Komisjon.

² EÜT C 341, 9.11.1998, lk 37.

³ COM(1999) 706.

⁴ Vt näiteks Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2013. aasta resolutsioon (P7_TA(2013)0091) ja 8. juuni 2016. aasta resolutsioon (P8_TA(2016)0270) ning nõukogu järeldused inimeste tervise ja keskkonna kaitsmise kohta kemikaalide keskkonnahoidliku käitlemise kaudu (19.12.2016).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta otsus nr 1386/2013/EL, milles käsitletakse liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2020 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 171).

⁶ Vt eelkõige [ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030](#) (2015), [Parma deklaratsiooni](#) (2010) ja [Ostrava deklaratsiooni](#) (2017), mille on vastu võtnud Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa regiooni riigid (eelkõige Parma deklaratsioonis on endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid loetletud „meie aja suurimate keskkonna-

1. jaos kirjeldatakse endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide valdkonnas viimase kahekümne aasta jooksul tehtud teaduslikke edusamme. 2. jaos antakse ülevaade ELi poolt seni võetud meetmetest ja 3. jaos esitatakse komisjoni kavandatud lähenemisviisi endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide alase ELi poliitika tõhusaks edendamiseks tulevikus.

1. ENDOKRIINFUNKTSIOONI KAHJUSTAVAD KEMIKAALID KÄSITLEV TEADUS

Viimastel aastakümnetel on teadus teinud endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide valdkonnas märkimisväärseid edusamme. Alates ühenduse 1999. aasta strateegia vastuvõtmisest on välja antud tuhandeid eelretsenseeritud teadusväljaandeid, milles uuritakse endokriinfunktsiooni häireid, nende põhjusi ning tagajärgi inimeste tervisele ja keskkonnale. Edusammudest on oma väljaannetes teavitanud ka Euroopa Komisjon ja ELi ametid, samuti on neist teada antud komisjoni kooskõlastatud tegevuste raames.

Alates 1999. aastast on leitud üha rohkem teaduslikke tõendeid, mis osutavad seosele endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega kokkupuutumise ning inimeste haiguste või elusloodusele tekkiva kahjuliku mõju vahel. Lisaks on teaduse areng toonud kaasa sarnase arusaama mitmes küsimuses, mis on olulised endokriinfunktsiooni häirete mõistmiseks. Nüüd valitseb laialdane üksmeel ÜRO eri ametite, sealhulgas Maailma Terviseorganisatsiooni ühise rahvusvahelise kemikaaliohutusprogrammi 2002. aastal esitatud määratluse osas, mille kohaselt on endokriinfunktsiooni kahjustav kemikaal „eksogeenne aine või segu, mis kahjustab endokriinsüsteemi talitlust ning millel on seetõttu kahjulik tervisemõju tervele organismile või selle järglaskonnale või (sub)populatsioonidele“⁷.

Samuti valitseb üksmeel, et endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega kokkupuute kõige tundlikum periood on oluliste arenguperioodide, näiteks loote arengu ja puberteedi ajal⁸. Kõnealustel perioodidel toimuv kokkupuude endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega võib avaldada püsivat mõju ja selle tagajärjeks võib olla suurem vastuvõtlikkus haigustele hilisemas elus. Samuti on üldiselt teada, et endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid võivad mõjutada endokriinsüsteemi eri viisidel. Seni on teadus keskendunud peamiselt piiratud arvule endokriinsetele toimetele⁹. Viimastel aastatel on aga ilmnunud, et endokriinsüsteemi muud osad võivad samuti olla endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide suhtes tundlikud. Üha rohkem on tõendeid ka selle kohta, et endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide vastastikusel koostoimel võib olla täiendav mõju (nn **segu-** ehk **kokteiliefekt**), nii et kokkupuutel mitme endokriinfunktsiooni kahjustava kemikaaliga võib olla kahjulik mõju kontsentratsioonides, millel eraldi vaadelduna ei ole mõju täheldatud¹⁰ (isegi kui see mõju ei ole endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidele omane)¹¹.

ja terviseprobleemide“ hulgas), ning [rahvusvahelise kemikaalide käitlemise konverentsi](#) kolmanda ja neljanda istungi järeldusi.

⁷ Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvaheline kemikaaliohutusprogramm (IPCS) (2002), [Global Assessment of the state-of-the-science of Endocrine Disruptors](#).

⁸ ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP) / Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) (2012), [State of the science of endocrine disrupting chemicals](#).

⁹ Östrogeen, androgeen, kilpnäärmehormoon või steroidogenees (EATS).

¹⁰ UNEP / WHO (2012). Vt ka nt Thrupp TJ et al. (2018), *The consequences of exposure to mixtures of chemicals: Something from ‘nothing’ and ‘a lot from a little’ when fish are exposed to steroid hormones*, Science of the total environment, köited 619–620, 1. aprill 2018, lk 1482–1492.

¹¹ Euroopa Toiduohutusamet koostab [suunised](#) ühtlustatud riskihindamismeetodite kohta inimeste ja loomade tervise ning ökoloogilise riski hindamiseks kombineeritud kokkupuutel mitme kemikaaliga; Euroopa

Siiski **esineb endiselt teadmislüki**. Need on seotud eelkõige järgmiste küsimustega:

- mõju, mida **endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega kokkupuutumine avaldab haiguste kulule ja elusloodusele**. Selle puhul ei teata veel eriti, millist konkreetset rolli mängib kokkupuude kemikaalidega ja kuidas seda saaks eristada muudest uuritavatest võimaliku negatiivse mõju põhjustajatest. Muidugi mängivad rolli ka muud tegurid – inimeste endokriinsüsteemi haiguste tekkel näiteks geneetika, toitumine, elustiil või muud keskkonnategurid ning elusloodusele avalduva mõju puhul näiteks liigkasutus või kliimamuutused;
- **praegune poleemika küsimuses, kas ja kuidas kohaldada teatavaid toksikoloogilisi põhimõtteid, nagu ohutuskünnist** (st doosi, millest allpool ei eeldata kahjuliku mõju avaldumist), **et hinnata endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide ohutust**¹². Osa teadlasi on seisukohal, et endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide puhul ei ole võimalik ohutuskünnist kindlaks määrata;
- **täielik arusaamine kombineeritud kokkupuutest** (nn segu- või kokteiliefekt);
- **ohutumate alternatiivide väljatöötamine** (sealhulgas kemikaalivabad lähenemisviisid) endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide asendamiseks;
- endokriinsüsteemi häirete **toimemehhanism**.

Testimine ja ulatus, milles teadus suudab reguleerivaid asutusi teavitada

Teine valdkond, kus teadus on teinud suuri edusamme, kuid peab veelgi jõupingutusi tegema, on seotud **katsemeetodite täiustamise ja valideerimisega**. Kahtlemata on endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemiseks ja nende asjakohaseks haldamiseks vaja usaldusväärseid katsemeetodeid, mille puhul võetaks arvesse eri viise, kuidas endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid võivad endokriinsüsteemi mõjutada. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon on juhtiv tunnustatud asutus selliste rahvusvaheliselt kokku lepitud katsejuhendite¹³ väljatöötamisel, mis võetakse vajaduse korral üle asjakohastesse ELi õigusaktidesse. Euroopa Toiduohutusamet vaatas 2013. aastal läbi endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide olemasolevad katsejuhendid. Ta jõudis järeldusele,¹⁴ et imetajate ja kalade teatavate endokriinsüsteemi talitlusaspektide jaoks, mida endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid võivad mõjutada,¹⁵ on olemas (või varsti kättesaadav) peaaegu täielik komplekt katseid, samas kui lindude ja kahepaiksete puhul on selliseid katseid saadaval vähem. Samuti leidis amet, et endokriinsüsteemi muid osi või muid loomarühmi käsitlevad katsed tuleb veel välja töötada ja/või valideerida; mõne endokriinsüsteemi haiguse jaoks, nagu teatavad hormonaalse vähi vormid või

Toiduohutusamet (EFSA) (2013), [Scientific Opinion on the identification of pesticides to be included in cumulative assessment groups on the basis of their toxicological profile](#).

¹² Teine näide on annuse ja reaktsiooni seos endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide puhul. Kõigi nende aspektide kohta vt eelkõige: Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) (2013), [Key scientific issues relevant to the identification and characterisation of endocrine disrupting substances - Report of the Endocrine Disruptors Expert Advisory Group](#); JRC (2013), [Thresholds for Endocrine Disruptors and Related Uncertainties - Report of the Endocrine Disruptors Expert Advisory Group](#); Beausoleil et al. (2016), [Review of non-monotonic dose-responses of substances for human risk assessment](#); Solecki et al. (2017), [Scientific principles for the identification of endocrine-disrupting chemicals: a consensus statement](#).

¹³ Endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide katsejuhendid on loetletud [endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide katsetamise ja hindamise kontseptuaalses raamistikus](#).

¹⁴ Euroopa Toiduohutusamet (2013), [Scientific Opinion on the hazard assessment of endocrine disruptors: Scientific criteria for identification of endocrine disruptors and appropriateness of existing test methods for assessing effects mediated by these substances on human health and the environment](#).

¹⁵ Östrogeen, androgeen, kilpnäärmehormoon või steroidogenees (EATS).

ainevahetushäired/rasvumine, ei ole olemas sobivaid prognoosimismudeleid ning puuduvad uuringud, millega hinnata kokkupuute mõju imetajatele kogu olelusringi jooksul¹⁶.

Nagu muudes teadusuuringute valdkondades, on ka endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide puhul vaja edendada loomkatsete alternatiivide väljatöötamist: see võimaldaks paremini tugineda olemasolevatele andmetele (ja kasutada täiendavalt ekstrapoleerimisvõtteid¹⁷) ning suurendada matemaatiliste mudelarvutuste osakaalu ja töötada välja uusi *in vitro* meetodeid.

2. ELI SENINE POLIITIKA JA REGULEERIMINE ENDOKRIINFUNKTSIOONI KAHJUSTAVATE KEMIKAALIDE VALDKONNAS

Ühenduse 1999. aasta strateegiat järgides on EL välja töötanud endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlevad poliitilised meetmed, mis on keskendatud **teadusuuringute edendamisele, endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide tõhusale reguleerimisele ja rahvusvahelise koostöö arendamisele** kõnealuses valdkonnas.

Endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlevad ELi teadusuuringud ja asjaomaste katsejuhendite väljatöötamine

Alates 1999. aastast on Euroopa Liidu teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammid olnud peamised vahendid, millega toetada teaduse arengut endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide valdkonnas. EL on üle 150 miljoni euroga rahastanud rohkem kui 50 rahvusvahelist koostööprojekti. Nende projektide eesmärk on paremini mõista endokriinsüsteemi toimemehhanismi, teha kindlaks endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega kokkupuutest inimeste tervisele ja elusloodusele avalduv kahjulik mõju ning töötada välja endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemise ja nendega kokkupuute hindamise vahendid. Seoses endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide uusi katsemeetodeid käsitlevate projektidega on programmi „Horisont 2020“ raames eraldatud veel 52 miljonit eurot, mis tuleb jaotada käesoleva aasta lõpuks.

Lisaks programmi „Horisont 2020“ raames rahastatud uuringutele on viimastel aastatel tehtud erilisi jõupingutusi, et veelgi parandada endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemise katsesuuniste kättesaadavust ja tegeleda Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni egiidi all nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil kindlaks tehtud nõrkustega katsemeetodites. Usaldusväärsemad katsed on oluline viis kontrollide tõhususe parandamiseks. Euroopa Komisjon on rahastanud mitmeid meetmeid, milles keskendutakse katsesuuniste puuduste väljaselgitamisele, nende puuduste kõrvaldamise võimaluste kindlaksmääramisele, katsesuuniste edasise arendamise prioriteetide kehtestamisele ning olemasolevate katsesuuniste täiustamisele või uute suuniste koostamisele¹⁸.

¹⁶ On olemas teaduslikud suunised selle kohta, kuidas tõlgendada üksikkatsete tulemusi ja koguda kokku kõik kättesaadavad tõendid aine kohta, et hinnata seda endokriinfunktsiooni häirete korral. Rahvusvahelise tasandi viitedokument: OECD (2012), [Guidance Document on Standardised Test Guidelines for Evaluating Chemicals for Endocrine Disruption](#). ELi tasandil on eri õigusraamistikes olemas erisuunised.

¹⁷ Üks näide on analoogmeetod, mis võimaldab prognoosida ühe aine kohta esitatud andmeid, kasutades selleks muu aine andmeid.

¹⁸ Näited: [Setting priorities for further development and validation of test methods and testing approaches for evaluating endocrine disruptors](#) (2018); [Development of a study protocol for thyroid disruptor testing in the mammalian system](#) (viiakse lõpule 2019. aastal); [Validation study to assess in vitro methods for thyroid disruptors](#) (käivitati 2017. aastal, ei ole veel lõpule viidud).

Kuidas käsitletakse endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale ELi õigusaktides

Paralleelselt teaduse edusammudega on EL viimastel aastakümnetel pidevalt ajakohastanud oma kemikaalide kasutamist reguleerivaid õigusakte, et kindlustada inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse kõrge tase, tagades samal ajal siseturu tõrgeteta toimimise. ELi õigusnormid on praegu maailma kõige kaitsvamate hulgas ning neid kohaldatakse kõigi keemiliste ainete, sealhulgas endokriinseid häireid põhjustavate ainete suhtes.

ELi lähenemisviis põhineb ELi asjaomaste riskihindamisasutuste, nt Euroopa Kemikaaliameti, Euroopa Toiduohutusameti või tarbijaohutuse komitee teaduslikel nõuannetel ning komisjoni poolt liikmesriikidega kokkuleppel võetud riskijuhtimisotsustel. Kui teadusliku hindamise põhjal ei suudeta teha piisavalt kindlaid järeldusi, juhindub komisjon oma kodanike ja keskkonna kaitseks meetmete võtmisel nn ettevaatusprintsipi. Õigusaktide täitmise tagamisega tegelevad liikmesriigid ja komisjon hõlbustab riigi pädevate asutuste vahelist teabevahetust, et nende sellealast tegevust parandada¹⁹.

Viimastel aastatel on komisjon võtnud endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide vastaseid meetmeid kooskõlas asjakohastes õigusaktides sätestatud eri nõuetega. Erisätteid endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega ümberkäimise kohta on nüüd lisatud õigusaktidesse, mis käsitlevad pestitsiidide²⁰ ja biotsiidide,²¹ kemikaale üldiselt (REACH-määrus),²² meditsiiniseadmeid²³ ning vett²⁴. Need nõuded varieeruvad konkreetsest õigusaktist sõltuvalt. Muudes õigusaktides, mis käsitlevad nt toiduga kokkupuutuvaid materjale,²⁵ kosmeetikatooteid,²⁶ mänguasju²⁷ või töötajate kaitset töökohal,²⁸ endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta erisätteid ei ole. Siiski kohaldatakse endokriinseid häireid põhjustavate omadustega ainete suhtes juhtumipõhiseid regulatiivseid meetmeid õigusaktides sätestatud üldiste nõuete alusel.

Endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale reguleeriv ELi õigusraamistik: mõned näited

- Komisjon kehtestas hiljuti **pestitsiidide ja biotsiidide käsitlevate õigusaktide alusel endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemise kriteeriumid,**

¹⁹ Näiteks [ohtlike toiduks mittekasutatavate toodete kiirhoiatussüsteemi](#) kaudu.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

²¹ Biotsiidide kasutatakse kahjulike organismide tõrjeks (nt desinfektsioonivahendid) – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/745, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid (ELT L 117, 5.5.2017, lk 1).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta (ELT L 338, 13.11.2004, lk 4).

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342 22.12.2009, lk 59).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/48/EÜ mänguasjade ohutuse kohta (ELT L 170, 30.6.2009, lk 1).

²⁸ Vt eelkõige nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööl (EÜT L 131, 5.5.1998, lk 11) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest (ELT L 158, 30.4.2004, lk 50).

mis põhinevad Maailma Terviseorganisatsiooni määratlusel²⁹. See sündmus on oluline tähis, kuna endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemise kriteeriume ei olnud kunagi varem õiguslikus kontekstis sätestatud. Põhimõtteliselt ei ole tulevikus lubatud nendes tootekategooriates kasutada ühtki kindlakstegemata endokriinfunktsiooni kahjustavat kemikaali, v.a juhul, kui kohaldatakse väga piiratud erandi tegemise võimalusi.

- REACH-määruse alusel on turulelaskmiseks spetsiaalset autoriseerimist vajavate ainete loetellu kantud kaks endokriinfunktsiooni kahjustavat kemikaali³⁰. Veel 13 ainet on endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidena kindlaks tehtud ja lisatud selliste *kandidaainete loetellu*, mis võidakse tulevikus autoriseerimisloetellu kanda³¹. Ka endokriinseid häireid põhjustavate omadustega ainete suhtes kohaldatakse piiranguid³². Näiteks saavutas komisjon hiljuti liikmesriikide toetuse³³ ettepanekule **keelata** mitmesugustes igapäevatoodetes **nelja ftalaadi** (kemikaalid, mida kasutatakse laialdaselt plastide pehmemaks muutmisel³⁴) **kasutamise**, kui nende sisaldus tootes on 0,1 % või enam. Lisaks on praegu hindamisel üle 80 kemikaali, mille puhul kahtlustatakse võimalikku endokriinfunktsiooni kahjustavat mõju.
- Komisjon **lisas vett** käsitlevate õigusaktide alusel **mitu endokriinfunktsiooni kahjustavat kemikaali**³⁵ **selliste eriti ohtlike prioriteetsete ainete loetellu**³⁶, mille suhtes kohaldatakse keskkonnakvaliteedi standardeid ja heitekontrolle. Peale selle lisas komisjon kolm endokriinfunktsiooni kahjustavat kemikaali selliste ainete jälgimisnimekirja, mille puhul tuleks koguda üleliidulisi seireandmeid³⁷.
- Endokriinfunktsiooni häireid tekitavate omaduste tõttu on kemikaali **bisfenool A kasutamine keelustatud lutipudelites ning muudes imiku- ja väikelapsetoitude anumates** ning muude toiduga kokkupuutuvate materjalide puhul on migreerumise piirnormid väga madalad³⁸. Samuti on bisfenool A suhtes **kehtestatud piirnormid** alla 36 kuu vanustele väikelastele ja suhu panemiseks ette nähtud **mänguasjades**³⁹ ning kviitungiteks kasutatava **paberi**⁴⁰ puhul. Lisaks on kehtestatud väga madalad bisfenool A piirnormid, et **kaitsta töötajaid** sissehingatavast tolmust tuleneva **kokkupuute eest**⁴¹.

²⁹ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/2100 (ELT L 301, 17.11.2017, lk 1) ja komisjoni määrus (EL) 2018/605 (ELT L 101, 20.4.2018, lk 33).

³⁰ REACH-määruse XIV lisa autoriseerimisloetelu – sinna kuuluvad ained on näiteks teatavad ftalaadid, nonüülfenooloetoksülaadid ja oktüülfenool.

³¹ Rohkem teavet *kandidaainete loetelu* kohta saab Euroopa Kemikaaliameti [veebisaidilt](#).

³² Vt kemikaalimääruse REACH XVII lisa.

³³ REACHi komitee, mis koosneb kõigi liikmesriikide ekspertidest, [toetas](#) kavandatud meedet ühehäälselt 11. juulil 2018.

³⁴ Bis(2-etüülheksüül)ftalaat, bensüülbutüülftalaat, di-*n*-butüülftalaat, di-iso-butüülftalaat.

³⁵ Näiteks bromodifenüüleeter, bis(2-etüülheksüül)ftalaat ja tributüültinaühendid.

³⁶ Viimati ajakohastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. augusti 2013. aasta direktiiviga 2013/39/EL, millega muudetakse direktiive 2000/60/EÜ ja 2008/105/EÜ seoses veepoliitika valdkonna prioriteetsete ainete ga (ELT L 226, 24.8.2013, lk 1).

³⁷ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2018/840 (ELT L 141, 7.6.2018, lk 9). Ained on: 17- α -etinüülöstradiool (EE2), 17- β -östradiool (E2) ja östroon (E1).

³⁸ Komisjoni määrus (EL) nr 10/2011 (ELT L 12, 15.1.2011, lk 1) ja komisjoni määrus (EL) 2018/213 (ELT L 41, 14.2.2018, lk 6).

³⁹ Komisjoni direktiiv (EL) 2017/898 (ELT L 138, 25.5.2017, lk 128).

⁴⁰ Komisjoni määrus (EL) 2016/2235 (ELT L 337, 13.12.2016, lk 3).

⁴¹ Komisjoni direktiivid 2009/161/EL (ELT L 338, 19.12.2009, lk 87) ja (EL) 2017/164 (ELT L 27, 1.2.2017, lk 115). Viimane läbivaatamine on tehtud töökeskkonna keemiliste mõjurite piirnormide teaduskomitee 2014. aasta soovitusel (SCOEL/SUM/113).

- **Kosmeetikatooteid** käsitlevate õigusaktide alusel on eelkõige imikute ja väikelaste kaitseks kehtestatud eripiirangud või -keelud mitme endokriinseid häireid põhjustavate omadustega säilitusaine suhtes⁴². Lisaks on keelu saanud ka aine, mida kasutatakse päikesekaitsetoodetes **ultraviolettkiirguse filtrina**,⁴³ kuna sellel on võimalik endokriinfunktsiooni kahjustav mõju.

Selleks et kasutada ära endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide puhul asjakohaste ELi õigusnormide kogu potentsiaali, töötab komisjon praegu välja meetmeid mitmes valdkonnas. Need meetmed hõlmavad järgmist:

- endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemisele suunatud horisontaalse lähenemisviisi väljatöötamine pestitsiidide ja biotsiidide jaoks väljatöötatud kriteeriumide alusel kõigis ELi õigusaktides;
- nõutavate andmete ajakohastamine eri õigusraamistikes, et parandada endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemist;
- selle hindamine, kuidas parandada ohutuskartidega⁴⁴ tehtava tööga seoses teabe edastamist REACH-määrusega hõlmatud endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide tarneahela kaudu;
- endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide teadusliku hindamise edendamine edasiste regulatiivsete meetmete võtmiseks;
- andmete jagamise ja seiremeetmete toetamine;
- suunisdokumentide ja aruannete koostamine
- ning riskihindajate ja riskijuhtide koolituste organiseerimine.

Lisaks pakuvad endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega toimetulemiseks täiendavaid vahendeid mitmed komisjoni esitatud algatused, mida Euroopa Parlament ja nõukogu praegu arutavad või mis on praegu rakendamisjärgus. Need algatused hõlmavad järgmist:

- ELi toidualaste õigusaktide kohase **riskihindamise läbipaistvust ja jätkusuutlikkust** käsitleva määruse ettepanek,⁴⁵ mille eesmärk on suurendada usaldust reguleerimisprotsessi vastu, sealhulgas selliste ainete hindamise vastu, mille puhul kahtlustatakse, et need on endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid;
- **Euroopa plastistrateegia**,⁴⁶ mille eesmärk on kiirendada probleemsete ainete, sealhulgas endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide asendamist, et edendada ringlussevõttu;
- **joogiveedirektiivi**⁴⁷ läbivaatamise ettepanek, millega lisatakse joogivee ohutuse kindlaksmääramise parameetrite loetellu kolm endokriinfunktsiooni kahjustavat kemikaali⁴⁸;

⁴² Teatavad nn parabeenid, komisjoni määruse (EL) nr 358/2014 (ELT L 107, 10.4.2014, lk 5) ja komisjoni määruse (EL) nr 1004/2014 (ELT L 282, 26.9.2014, lk 5) alusel.

⁴³ 3-bensülideenkamper – komisjoni määrus (EL) 2015/1298 (ELT L 199, 29.7.2015, lk 22), pärast tarbijaohutuse komitee otsust SCCS/1513/13.

⁴⁴ Ohutuskartid on dokumendid, mis esitatakse allkasutajatele ja mis sisaldavad teavet ainete või segude omaduste kohta. Vt REACH-määruse läbivaatamine (COM(2018) 116).

⁴⁵ COM(2018) 179.

⁴⁶ COM(2018) 28 ja COM(2018) 32, ringmajanduse tegevuskava järelmeetmed (COM(2015) 614).

⁴⁷ COM(2017) 753.

⁴⁸ Beeta-östradiool; nonüülfenool; bisfenool A.

- **uus kokkulepe tarbijatega**⁴⁹ ja **kaupade pakett**,⁵⁰ millega parandatakse tooteohutuse nõuete täitmise tagamist ja milles käsitletakse endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide ebaseaduslikku esinemist mitmetes toodetes,⁵¹
- ning kehtiva **töötervishoiu ja tööohutuse** õigusraamistiku ajakohastamine usaldusväärsete teaduslike nõuannete põhjal, et kaitsta ohtlike kemikaalidega, sealhulgas endokriinsüsteemi häireid põhjustavate omadustega kemikaalidega kokkupuutuvaid töötajaid.

Rahvusvaheline koostöö endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide valdkonnas

Komisjon ja liikmesriigid osalevad aktiivselt Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni tegevuses, aidates organisatsioonil välja töötada endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlevaid rahvusvaheliselt kokku lepitud katsejuhendeid ja parandades rahvusvahelisel areenil toimuvat koordineeritud tegevust.

Komisjon ja liikmesriigid toetavad Maailma Terviseorganisatsiooni tegevust⁵², kemikaalide kasutamise rahvusvahelist strateegilist lähenemisviisi ja ÜRO Keskkonnaprogrammi. Samuti toimub Maailma Kaubandusorganisatsiooni egiidi all komisjoni ja liikmesriikide koostöö ja teabevahetus rahvusvaheliste partneritega seoses ELi õiguslike arengusuundumustega, mis võivad mõjutada kaubandust⁵³. Lisaks on kahepoolsel alusel vahetatud teavet rahvusvaheliste partneritega, eelkõige Ameerika Ühendriikide, Kanada, Jaapani ja hiljuti ka Hiinaga. Kuigi endokriinfunktsiooni kahjustavatele kemikaalidele lähenetakse erinevalt, nõustuvad kõik, et kõnealuse küsimuse lahendamine on väga tähtis⁵⁴. Samuti sisaldavad kaubanduspartneritega sõlmitud kahepoolsed koostöölepingud kavandatavaid arutelusid endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega seotud küsimuste üle.

3. ENDOKRIINFUNKTSIOONI KAHJUSTAVAD KEMIKAALID KÄSITLEVA ELI POLIITIKA EDASIARENDAMINE

Komisjon on alati seadnud oma eesmärgiks tagada ELi kodanike ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide eest ja säilitada samal ajal tarbijate vajadusi rahuldav siseturg, kus kõik ELi ettevõtjad saavad jõudsalt areneda, ning järgib seda eesmärki ka edaspidi.

Ühenduse 1999. aasta strateegia rakendamine on viinud ELi nende ohtlike kemikaalide mõistmisel ja reguleerimisel esirinda. Uute edusammude tegemiseks ja oodatava kõrgetasemelise kaitse säilitamiseks on oluline tagada, et ELi raamistikus käsitletakse endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale sidusalt eri valdkondades.

⁴⁹ COM(2018) 183.

⁵⁰ Eelkõige komisjoni määruse ettepanek õigusaktide järgimise ja täitmise tagamise kohta (COM(2017) 795).

⁵¹ Euroopa Kemikaaliameti jõustamisfoorumi 2018. aasta kooskõlastatud turujärelevalvest (Forum REF-4 projektaruanne - [Harmonised Enforcement Project on Restrictions](#), ECHA-18-R-03-EN) nähtus, et 19,7 % kontrollitud mänguasjadest ja 3,6 % kontrollitud lastehooldusvahenditest sisaldasid ftalaate määral, mis ei vasta õigusaktide nõuetele (peamiselt väljastpoolt Euroopa Majanduspiirkonda pärit või teadmata päritoluga tooted). 2017. aastal vahetati liikmesriikide vahel ohtlike toiduks mittekasutatavate toodete kiirhoiatussüsteemi kaudu rohkem kui 170 teadet ftalaatide kohta nõuetele mittevastavates toodetes.

⁵² Nagu eespool märgitud, põhinevad endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide pestitsiidide ja biotsiidide käsitlevate õigusaktide alusel kindlakstegemise kriteeriumid Maailma Terviseorganisatsiooni määratlusel.

⁵³ Seda tehti näiteks siis, kui töötati välja kriteeriumid endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemiseks pestitsiidide ja biotsiidide käsitlevate õigusaktide alusel.

⁵⁴ Ameerika Ühendriikide Keskkonnakaitseagentuur haldab endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide sõeluuringuprogrammi. Jaapanis asutas tervishoiu-, tööhõive- ja heaoluministeerium endokriinfunktsiooni kahjustavatest kemikaalidest tulenevate tervisemõjude komitee.

ELi järgnevate aastate strateegiline lähenemisviis endokriinfunktsiooni kahjustavatele kemikaalidele peaks põhinema ettevaatuspõhimõtte kohaldamisel ning selle eesmärgid peaksid olema järgmised:

- **minimeerida** inimeste ja keskkonna **üldist kokkupuudet** endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega, pöörates erilist tähelepanu kokkupuutele kõige olulisemate arenguperioodide, näiteks loote arengu ja puberteedi ajal;
- **kiirendada** tõhusa ja tulevikku vaatava otsustusprotsessi jaoks vajaliku **põhjaliku uurimisaluse väljatöötamist**
- ning **edendada aktiivset dialoogi**, kus kõik sidusrühmad saaksid sõna ja teeksid koostööd.

Endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide reguleerimise seisukohalt ühtne lähenemisviis

Seadusandlikud meetmed, mis moodustavad kemikaale reguleeriva ELi õigusraamistiku, on välja töötatud erinevatel ajahetkedel ja neil on mõnikord erinevad eesmärgid. See on endaga kaasa toonud reguleeritavast sektorist sõltuvalt erinevad lähenemisviisid endokriinfunktsiooni kahjustavatele kemikaalidele ning tekitanud küsimuse, kas endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale reguleeriv õigusraamistik on piisavalt sidus. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kahele teemale.

Endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemisele suunatud horisontaalne lähenemisviis: komisjon leiab, et kõigis asjakohastes liidu õigusaktides peaks valitsema endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemise ühtne lähenemisviis, mis põhineks Maailma Terviseorganisatsiooni üldtunnustatud määratlusel.

Hiljuti pestitsiidide ja biotsiidide jaoks väljatöötatud kriteeriumid kujutavad endast esimest sammu selles suunas, kuid muude valdkondade ELi õigusaktides sellised kriteeriumid puuduvad.

On arutletud selle üle, et õiguskindluse huvides ja selleks, et vältida võimalikku riski, et mõni aine on ühes õigusaktis endokriinfunktsiooni kahjustava kemikaalina kindlaks tehtud ja teises mitte, tuleks õigusaktides sätestada horisontaalsed kriteeriumid endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemiseks. Seda küsimust tuleks põhjalikumalt kaaluda.

Õiguslikud tagajärjed endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide puhul: eri õigusaktides kehtivad endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidena kindlakstehtud ainete suhtes erinevad lähenemisviisid.

Pestitsiidide ja biotsiidide puhul on kaasseadusandjad võtnud vastu erisätted, mis „*rajanevad ettevaatuspõhimõttele*”⁵⁵ ning mis lähtuvad mitmest kaalutlusest. Võttes näiteks arvesse kõnealuste toodete eripära, seda, et endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid on eriti ohtlikud ained ja et nende hindamisel valitseb teatav teaduslik ebakindlus (nt kokkupuute ohutu määra olemasolu osas), otsustasid nad, et kui on kinnitust leidnud, et tegemist on endokriinfunktsiooni kahjustava kemikaaliga, ei tohi aine kasutamiseks põhimõtteliselt luba anda. Erandite tegemise võimalused on väga piiratud.

REACH-määruses on endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid eraldi ära märgitud kui ained, mida saab lugeda väga ohtlike ainete hulka ja mille suhtes kohaldatakse loaõudeid,

⁵⁵ Määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 1 lõige 4 ja määruse (EL) nr 528/2012 artikli 1 lõige 1.

juhul kui need on kantud prioriteetsete ainete loetellu. Ka endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide suhtes saab kohaldada piiranguid.

Kuigi muudes õigusaktides, nt kosmeetikatoodete määruses, ei ole endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale eraldi mainitud, käsitatakse neid seal nagu muidki inimeste tervist kahjulikult mõjutavaid aineid.

Mõned sidusrühmad on väitnud, et mõnes valdkonnas ei paku ELi õigusaktid sobivat regulatiivset lähenemisviisi endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide tõhusaks käsitlemiseks. Seda teemat tuleks põhjalikumalt uurida.

Kooskõlas komisjoni parema õigusloome tegevuskavaga ja kohustusega tagada, et ELi õigusaktid oleksid eesmärgipärased, on tehtud või tehakse mitmesuguseid hindamisi, mis on eri määral seotud endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide teemaga⁵⁶. Ükski hindamine ei ole siiani hõlmanud kõiki endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide vertikaalseid ja horisontaalseid aspekte.

→ Komisjon **käivitab toimivuskontrolli**, et hinnata, kas endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlevad asjakohased ELi õigusaktid täidavad oma üldist eesmärki kaitsta inimeste tervist ja keskkonda, minimeerides kokkupuudet kõnealuste ainetega.

Toimivuskontrolliga antakse esmakordselt **valdkondade ülene hinnang endokriinfunktsiooni kahjustavatele kemikaalidele**, tuginedes teaduslikele tõenditele ja märkimisväärsele hulga andmetele, mida on juba kogutud ja analüüsitud lõpuleviidud ja käimasolevate hindamiste käigus. See võimaldab analüüsida, kuidas endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide suhtes kohaldatavad eri sätted/lähenemisviisid koos toimivad, teha kindlaks võimalikud lüngad, ebakõlad või sünergiad ning hinnata nende kollektiivset mõju kulude ja kasudena inimeste tervisele, keskkonnale, ELi põllumajandustootjate ja tööstuse konkurentsivõimele ning rahvusvahelisele kaubandusele. Selles pööratakse erilist tähelepanu neile valdkondadele (nt mänguajad, kosmeetikatooted ja toiduga kokkupuutuvad materjalid), mida käsitlevates õigusaktides konkreetsed sätted endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta puuduvad.

Erilist **tähelepanu pööratakse** selliste haavatavate rahvastikurühmade kaitsmisele suunatud meetmete **järjepidevusele ja intensiivsusele**, kes on endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide suhtes eriti tundlikud (nt looted või noorukid). Toimivuskontroll võimaldab põhjalikult konsulteerida ELi kodanike ja sidusrühmadega, tehes seda muu hulgas avaliku konsultatsiooni kaudu. Üldiselt aitab see hinnata, kas õigusaktid on eesmärgipärased ja kooskõlas parema õigusloome nõuetega, ja kaaluda, kas õigusaktide muudatused on vajalikud.

Kõige ajakohasematel teaduslikel tõenditel põhinev lähenemisviis

ELis põhineb otsuste tegemine tõenditel. Seepärast on teadusuuringute jätkuv toetamine väga oluline, kui EL soovib paremini mõista endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide olemust ja panna tugeva aluse tõhusale poliitikakujundamisele.

⁵⁶ Näiteks [REACH-määruse REFIti hindamine](#), [REACH-määruse läbivaatamine, milles käsitletakse endokriinseid häireid põhjustavate omadustega ainete REACH-määruse artikli 138 lõike 7 kohase autoriseerimise eri viise](#), [kemikaale käsitlevate õigusaktide toimivuskontroll](#), [pestitsiidide käsitleva õigusraamistiku hindamine](#), [seitsmenda keskkonnaalase tegevusprogrammi hindamine](#), [veealaste õigusaktide toimivuskontroll](#), [toiduga kokkupuutuvaid materjale käsitlevate õigusaktide hindamine](#) ning [mänguajade ohutust käsitlevate õigusaktide hindamine](#).

→ Oma tulevases teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Euroopa horisont“⁵⁷ tagab komisjon jätkuvalt vajaliku **toetuse uurimistegevusele, mis hõlmab inimeste ja keskkonna kaitset kokkupuute eest kahjulike kemikaalidega**, sealhulgas endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega, toetudes praeguse raamprogrammi „Horisont 2020“ raames tehtavale tööle.

Eriolist tähelepanu tuleks pöörata valdkondadele, kus siiani esineb teadmislünki endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta, nagu selgus 1. jaost, ning kus arvukamad teaduslikud tõendid võivad parimal viisil toetada tõhustatud poliitikat.

Paljud programmi „Euroopa horisont“ kavandatavad uurimissuunad on endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide seisukohast olulised. Need hõlmavad järgmist:

- teadusuuringud ohtude (sh „kokteiliefektide“) hindamise, kemikaalide riskihindamise ja -juhtimise edasiseks arendamiseks ning nõutavate andmete kogumiseks, jagamiseks ja kombineerimiseks;
- teadusuuringud, mis käsitlevad tootmisetapis ja kasutuselt kõrvaldamise etapis esinevatest probleemsetest ainetest loobumist; toetus ohutute aseinete arendamisele ning ohutute ja kulutõhusate tootmistehnoloogiate väljatöötamisele;
- teadusuuringud, mis käsitlevad ökoinnovatsiooni ohtlikest ainetest ja üha probleemsematest kemikaalidest tuleneva reostuse ennetamiseks ja kõrvaldamiseks; kemikaalide, toodete ja jäätmete vahelise seose arvessevõtmine.

Kaasav lähenemisviis

Selleks et komisjon saaks endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide tõhusa käsitlemise valdkonnas edusamme teha, järgib ta kaasavat lähenemisviisi, mis on avatud, läbipaistev ja toob kokku kõik huvitatud isikud. Komisjon on valmis põhjalikult ära kuulama, dialoogis osalema ja proaktiivselt suhtlema.

See on ka väljaspool ELi asuvate partneritega tehtava koostöö puhul oluline, et olla kursis teadusuuringute tulemustega, tagada ressursside tõhus kasutamine kogu maailmas ja õiguslik ühtsus, vähendada kaubandustõkkeid ning kindlustada Euroopa Liidu jätkuv ülemaailmne juhtpositsioon.

→ Komisjon korraldab igal aastal **endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitleva foorumi**. Foorum võimaldab kohtuda teadlastel ning avaliku ja erasektori sidusrühmadel, kellel on endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta erialateadmised, et vahetada teavet ja parimaid tavasid, teha kindlaks probleemid ning luua sünergiat, et anda teavet komisjoni aruteludeks.

→ Komisjon **suurendab oma toetust asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide tegevusele** ning kutsub liikmesriike üles samamoodi toimima. Eriti tähtis on tagada vajalik toetus Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonile rahvusvaheliselt kokku lepitud katsejuhendite edasiarendamisele.

→ Komisjon uurib ka võimalusi endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide lisamiseks olemasolevasse **ülemaailmsesse kemikaalide klassifitseerimise ja märgistamise süsteemi**.

⁵⁷ COM(2018) 435 ja COM(2018) 436, vt eelkõige II samba „Üleilmsed probleemid ja tööstuse konkurentsivõime“ tervishoiu teemavaldkond (kavandatud eelarve 7,7 miljardit eurot) ja Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda (kavandatud eelarve 2,2 miljardit eurot).

See võimaldaks pakkuda üleilmse lahenduse endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kindlakstegemise probleemile (sarnaselt sellega, mida tehakse muude ohuklasside, näiteks mutageenide, kantserogeenide ja reproduktiivtoksiliste ainete puhul).

→ Selleks et varustada ELi kodanikke selge ja põhjaliku teabega, millele nad saaksid tugineda, käivitab komisjon **endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitleva ühtse kontaktpunkti**. Portaal koondab ja suunab ühte kohta kogu endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitleva teabe, mis on praegu kättesaadav mitmesugustel komisjoni ja ELi ametite hallatavatel veebisaitidel. Seeläbi luuakse üksainus juurdepääsupunkt endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlevale teabele ja muudetakse teemauuendustega kursisolek kodanike ja sidusrühmade jaoks lihtsamaks ja läbipaistvamaks. Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega **julgustab komisjon liikmesriike, kes peavad seda vajalikuks, töötama välja üldsusele ja haavatavatele rühmadele suunatud konkreetseid teabe- ja hariduskampaaniaid** endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide kohta.

4. JÄRELDUSED

Peaaegu kakskümmend aastat pärast ühenduse 1999. aasta endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitleva strateegia vastuvõtmist on endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid endiselt üleilmseks probleemiks ja paljude ELi kodanike mureallikaks. Kuigi kahe viimase kümnendi jooksul on saavutatud märkimisväärset edu endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide paremaks mõistmiseks ja haldamiseks, on oluline ELi jõupingutusi suurendada.

Komisjonil on kindel kavatsus ka edaspidi kaitsta ELi kodanikke ja keskkonda endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide eest. Selleks püütakse eespool kirjeldatud strateegilise lähenemisviisi abil tagada ELi kodanike ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse ja säilitada samal ajal siseturg, mis rahuldab tarbijate vajadusi ja kus ettevõtjad saavad jõudsalt areneda.

Kooskõlas komisjoni parema õigusloome tegevuskavaga ja kohustusega tagada, et ELi õigusaktid oleksid eesmärgipärased, **algatab komisjon endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitleva kehtiva ELi õigusraamistiku põhjaliku läbivaatamise**. See arutelu võimaldab hinnata, kas endokriinfunktsiooni kahjustavaid kemikaale käsitlevad ELi õigusaktid täidavad oma üldist eesmärki kaitsta inimesi ja keskkonda. Sellega tagatakse kodanike ja sidusrühmade kaasatus, sealhulgas avaliku konsultatsiooni kaudu, ning toetatakse komisjoni arutelu edasiviimisel ja õigusraamistiku muutmise vajalikkuse üle otsustamisel.

Lisaks **toetatakse** käesolevas teatises esitatud algatustega **asjakohaste teadusuuringute pidevat arengut, edendatakse kaasavat dialoogi** ja koostööd kõigi huvitatud isikutega ning tehakse võimalikuks endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide valdkonnas **kehtivate poliitikameetmete parem rakendamine**.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles toetama käesolevas teatises kirjeldatud algatusi ja andma oma panust arutelusse, samuti kutsub ta oma panust andma Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed.